

de
RAADSHEER

21^e jaargang nummer 2, oktober 1999

een uitgave van de vereniging Raadsherenbuurt

THEMA: GROOTOUDERS

Bestuur Vereniging Raadsherenbuurt

Mirjam Jochemsen
Fagelstraat 51, tel. 515 25 92

Jos Kok (penningmeester)
Van Oldenbarneveltstraat 34, tel. 515 33 01

Jan Kroes
Fagelstraat 43, tel. 515 74 78

Dominique de Cuyper
Fagelstraat 12, tel. 515 45 82

Karen Verbeek (secretaris)
Van Oldenbarneveltstraat 46, tel. 515 50 95

Rob van Berge Henegouwen
(duovoorzitter)
Johan de Wittstraat 45, tel. 517 47 13

Niels Blokker (duovoorzitter)
Van Oldenbarneveltstraat 27, tel. 515 42 47

Arjan Hogewoning
Johan de Wittstraat 28, tel. 519 02 50

Redactie Raadsheer

redactieadres:
Fagelstraat 16

- ▣ Gijsbert van Es
Fagelstraat 38, tel. 517 29 30
- ▣ Emily Groenewegen-Gülcher
Rijnsburgerweg 151, tel. 517 47 05
- ▣ Johanniek van der Molen
Fagelstraat 16, tel. 517 71 35
- ▣ Janny van Nieuwkoop
Van Oldenbarneveltstr. 28, tel. 517 21 76
- ▣ Maarten Tacoma
Fagelstraat 40, tel. 517 61 92
- ▣ Ruth Zuilhof
Fagelstraat 22a, tel. 515 29 24

Aan deze aflevering
werkten verder mee:

Wil Ballego,
m.w. H. Haal-Groenhoff,
Arjan Hogewoning en
Peter Pot

Contactpersonen in de buurt

Meldingen verhuizingen, geboortes e.d.:

Karen Verbeek
Van Oldenbarneveltstraat 46, tel. 515 50 95

Diefstal/inbraak:

Rob Grootenhuys
Fagelstraat 14, tel. 515 47 69

Vereniging Vrienden van de Leidse Hout:

Rob Mante
Johan de Wittstraat 3, tel. 515 47 70

Buurtarchivaris:

Rob Mante
(zie direct hierboven)

Contacten met O.P.A.:

Jos Kok
(zie bestuur)

Ouderenhulp:

Rob Grootenhuys
Fagelstraat 14, tel. 515 47 69

Werkgroep Leidse Hout Theater:

George van Eijk
Johan de Wittstraat 30, tel. 515 74 20
Sytske Feenstra (p.r.)
Fagelstraat 43, tel. 515 74 78
Nynke Tesselaar
Van Oldenbarneveltstraat 29, tel. 515 47 20
Michiel Tromm
Roodborststraat 29, tel. 515 29 89
Yvonne Verdonk (voorzitter)
Warmonderweg 23, tel. 517 72 64

De raadsheer is een uitgave van de vereniging Raadsherenbuurt te Leiden. Het blad verschijnt tenminste vier maal per jaar, in een oplage van 375 exemplaren. De redactie is voor haar beleid achteraf verantwoording schuldig aan het bestuur van de vereniging. Gesigneerde artikelen komen voor verantwoording van de auteur. Ingezonden stukken kunnen worden ingekort.

Inhoud

• Mededelingen van het bestuur	pagina 4
• Buurt-site	pagina 5
• Kranten-knipsels	pagina 5
• Uitslag Raadsherenloop	pagina 6
• Kindertheater in de Leidse Hout	pagina 7
• Hutspot op 3 oktober	pagina 8
• Anna-prijs uitgereikt	pagina 8
• Peter Pot in Peru	pagina 9
• Boek van Joyce Hes	pagina 12
• Fagelstraat 70 jaar geleden	pagina 12
• 75 jaar Raadsherenbuurt	pagina 13
• Thema: Grootouders	pagina 15 - 18
• Buurtberichten, prikbord	pagina 19

Van de redactie

Er staat weer van alles in deze Raadsheer: mededelingen van het bestuur, verslagen van buurt-activiteiten, herinneringen aan de Fagelstraat van zeventig jaar geleden, een stuk over Peru. En er is een nieuwe rubriek, 'Krantenknipsels'. Het thema is: Grootouders, waarvoor we niet zo heel veel kopij binnenkregen, maar dankzij redactielid Johanniek van der Molen zijn de grootouders toch goed vertegenwoordigd. Het interview dat we hadden met mevrouw Borger draagt een bijzonder karakter. Kort voor het ter perse gaan van De Raadsheer bereikte ons het bericht dat ze na een kort ziekbed in het ziekenhuis plotseling is overleden. Het is dus een postuum interview geworden met de twee-en-negentig jarige buurtbewoonster. Verder zijn er de buurtberichten en het prikbord.

Waar we het ook even over moeten hebben: het Internet-adres van de buurt, vorige keer trots aangekondigd, deed het niet. Breng je een mooie buurtkrant uit met als thema 'de

een mooie buurtkrant uit met als thema 'de buurt en computers', schep je op over je eigen website en doet-ie het niet! Inmiddels weten we wat er mis was: het adres. Dat moet zijn: <http://go.to/raadsherenbuurt>. (zie verder pagina 5 bovenaan).

De volgende Raadsheer kunt u omstreeks de jaarwisseling verwachten. Volgend jaar wordt een bijzonder jaar, met volop activiteiten om het 75-jarig bestaan van onze buurt te vieren. Het complete feestprogramma kunt u lezen in de volgende Raadsheer. Uw medewerking is welkom bij de organisatie van diverse programma-onderdelen.

Maar voor het zover is, biedt de redactie u eerst deze Raadsheer aan en wenst u veel leesplezier! ●

Mededelingen van het bestuur

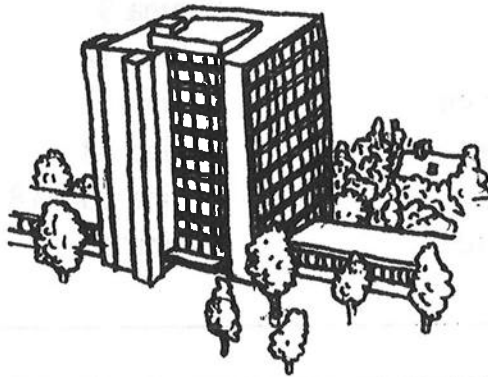
Mededelingen van het bestuur van de Vereniging Raadsherenbuurt:

□ Omdat er steeds meer bomen doodgaan in de buurt (niet alleen in de J. de Wittstraat), is hierover contact met de gemeente opgenomen. Twee ambtenaren zijn bezig een 'structuurplan' op te stellen tot behoud van de bomen in de buurt. Het bestuur zal dit plan beoordelen.

□ Nieuwe bewoners kunnen de 'Wijkwijzer' krijgen door zich bij Rianne Boonstra, Fagelstraat 16, te voegen. De Wijkwijzer is ook te vinden op de website van de Raadsherenbuurt.

□ De Oud Papier Actie is overgenomen door een andere firma en zal weer doorgang vinden. Per januari a.s. staat iedere eerste dinsdag en woensdag van de maand weer een papiercontainer op het Rozenpleintje in de Johan de Wittstraat! De container wordt steeds op dinsdag geplaatst voor 12.00 uur en weggehaald op woensdag tussen 16.00 en 17.00 uur.

□ Van het huidige bestuur treden twee leden af. Er worden dus nieuwe bestuursleden gezocht per februari 2000. Geïnteresseerden kunnen met het bestuur contact opnemen voor meer informatie.

□ 'Nieuweroord', de 'oude' zusterflat aan de overkant van de Rijsburgerweg zal, zoals het er nu naar uitziet, per eind 1999 als opvangcentrum voor asielzoekers gaan functioneren. De drie aangrenzende buurtverenigingen (Vogelwijk, Eysingapark en Raadsherenbuurt) hebben recent een gesprek met twee wethouders gehad. Naar aanleiding hiervan is een geregeld overleg tussen gemeente en wijkverenigingen toegezegd, om de komst van het asielzoekerscentrum verder voor te bereiden. De gemeente heeft toegezegd alle

betrokken wijkbewoners per voorlichtingsbrief van de plannen op de hoogte te brengen zodra formeel rond is dat het opvangcentrum er zal komen.

□ De volgende Algemene Ledenvergadering is op maandag 21 februari 2000. Een uitnodiging hiervoor krijgt een ieder t.z.t. in de bus.

BUURT-SITE

In de vorige Raadsheer lanceerden wij vol trots de eigen website van de Raadsherenbuurt. Helaas bleek het vermelde Internet-adres niet juist. Hier volgen twee manieren om de buurtsite (hopenlijk) wél te bereiken. Het 'eenvoudige' adres is: <http://go.to/raadsherenbuurt>. Mocht dat niet werken (het Internet is grillig, zo blijkt keer op keer...), dan kan de site ook worden benaderd via: <http://home-5.worldonline.nl/~raadsher/indexpagina.htm>.

Een belangrijk onderdeel van deze buurt-site wordt, zo hopen wij, de email-adressenlijst van onze buurt. Wie beschikt over een email-adres kan dit mailen naar raadsherenbuurt@go.to. Op deze manier kunnen buurtgenoten elkaar nóg beter op de hoogte houden van nieuws, vragen, aanbiedingen en suggesties.

Krantenknipsels

Samenstelling: Ruth Zuilhof

Deze rubriek vervangt de rubriek 'In, om en boven Leiden' die Maarten Mentzel jarenlang heeft samengesteld. Maarten deed dat op geheel eigen wijze, met een scherp oog voor de inrichting van de openbare ruimte en voor verkeersknelpunten. De nieuwe opzet is ietsje eenvoudiger: het is een compilatie van berichten uit de Leidse kranten, die onze buurt direct of indirect raken, geknipt door de redactie van de Raadsheer. Uit deze berichten maakte redactielid Ruth Zuilhof de volgende selectie.

► Inspraak Nationale Luchthaven lange termijn

U kunt, indien gewenst, tussen 5 oktober en 9 november inspreken op de startnotities MER/EER ontwikkeling (Milieu- en Economische Effect Rapporten) Nationale Luchthaven lange termijn. Een mondvul - en daarom is er ook een informatie-avond georganiseerd op donderdag 28 oktober a.s. tussen 19 en 22 uur, in het Anthonius Zalencentrum, Lange Mare 43. Bovendien liggen in het stadhuis de startnotities ter inzage. Voor informatie over de inspraakprocedure: bellen met het inspreekpunt Verkeer en Waterstaat, tel. 070-3618778, of voor inhoudelijke informatie, tel. 070-3517215. Internet kan ook: www.onl.rld.nl.

► Stedenband

Iets heel anders: wist u dat Leiden al tien jaar een stedenband heeft met Juigalpa in Nicaragua, en dat ze daar in die stad van alles en nog wat kunnen gebruiken? Op dit moment zoekt de Leidse stedenband mensen die bijvoorbeeld publiciteit en vertaalwerk in het Spaans kunnen verzorgen. Als u geïnteresseerd bent, kunt bellen met Carel van Ingen, tel. 516 70 29.

► OC Nieuweroord

Wanneer zijn de verwachte asielsezoekers in de voormalige zusterflat Nieuweroord te verwelkomen? De berichten spreken elkaar tegen: sommige zeggen eind dit jaar, andere zeggen dat Nieuweroord

nog niet gereed is om nieuwe bewoners te ontvangen.

► Leids boek van de eeuw

Een aantal Leidenaars werkt aan een boek over de geschiedenis van Leiden in de nu bijna afgelopen eeuw. De samenstellers van dit boek zoeken mensen die geboren zijn in de jaren 1900, 1910, 1920, 1930, enz., en die geïnterviewd willen worden over hun herinneringen aan voor Leiden belangrijke gebeurtenissen. Wensen die willen meewerken aan dit project kunnen een reactie sturen naar John Stelck, Frambozenweg 33, 2321 KA in Leiden.

► Fietssnelweg

Zes gemeenten in de Leidse regio onderzoeken de haalbaarheid van een fietssnelweg tussen Leiden en Den-Haag. Snel fietsen als alternatief voor langdurig stilstaan in de file is de filosofie hierachter.

► Daklozenkrant

Wist u dat Leiden intussen zijn ►

vervolg krantenknipsels ▼

eigen daklozenkrant heeft, het 'Straatmagazine'?

► 'Think big, get bigger'

Het theehuis in de Leidse Hout wil na vijftig jaar uitbreiden. Onze boekwinkel in de Kempenaerstraat is recentelijk reeds uitgebreid, hetgeen naast veel meer boeken op zaterdagmiddagen aanmerkelijk minder botsingen met de boekminnende medemens oplevert.

Het aantal rotondes in Europa neemt toe en dat merken we ook in onze onmiddellijke woonomgeving; tijdens de werkzaamheden aan de rotondes voorlopig dus met een goed boek in de file!

► CD over Oud Poelgeest

Kasteel Oud Poelgeest is één van de drie Zuid-Hollandse Buitenplaatsen waarover een speciale CD "Spreekende

Buitenplaatsen" kan worden aangeschaft. Hierin vertelt de Marokaanse Zohra Zarouali een romantisch verhaal over de Buitenplaats.

Het idee komt van de Provincie Zuid-Holland, de Vereniging Cultureel Erfgoed Zuid-Holland, Radio West en Kunstgebouw. Te verkrijgen bij kasteel Oud Poelgeest of bij boekhandel De Kler, voor 15 gulden.

UITSLAG RAADSHERENLOOP

Op zondag 15 augustus werd voor de negende keer de Raadsherenloop gehouden. Hier volgt de uitslag, met tussen haakjes de tijd.

Meisjes (t/m 11 jaar)

- 1 Julie v.d. Broek (14.09)
- 2 Anne v.d. Broek (14.26)
- 3 Rosa Scharloo (16.58)
- 4 Maha v.d. Plas (16.59)
- 5 Judith v.d. Wetering (17.00)
- 6 Vere Weermeijer (17.55)
- 7 Emma v.d. Wetering (18.04)
- 8 Edith Scharloo (18.37)
- 9 Alissa Blokker (18.49)
- 10 Karin v. Egmond (19.59)

Heren (vanaf 12 jaar)

- 1 Frans v.d. Broek (21.34)
- 2 Hans Pruijt (22.23)
- 3 Lukas v.d. Wetering (22.33)
- 4 Frans Vos (23.27)
- 5 A. Visser (23.45)
- 6 Maarten v.d. Plas (24.32)
- 7 Marcel v. Tilborg (24.45)
- 8 Geert Jan Markx (27.22)

Veteranen (vanaf 50 jaar)

- 1 Arjan v. Tilborg (10.58)
- 2 Marc Biemans (13.04)
- 3 Pol Juffermans (13.10)
- 4 Niels Mentzel (13.43)
- 5 Joost Vos (14.03)
- 6 Daniël Blokker (14.37)
- 7 Pieter Hogewoning (15.36)
- 8 Matthijs Hoogeveen (15.37)
- 9 Mark v. Egmond (18.04)

Jongens (t/m 11 jaar)

- 1 Arjan v. Tilborg (10.58)
- 2 Marc Biemans (13.04)
- 3 Pol Juffermans (13.10)
- 4 Niels Mentzel (13.43)
- 5 Joost Vos (14.03)
- 6 Daniël Blokker (14.37)
- 7 Pieter Hogewoning (15.36)
- 8 Matthijs Hoogeveen (15.37)
- 9 Mark v. Egmond (18.04)

Dames (vanaf 12 jaar)

- 1 Fransje Hardeman (26.24)
- 2 Lieke v. Boven (28.23)
- 3 Cläry Keijer (33.59)

KINDERTHEATER IN DE LEIDSE HOUT

Een verslag van de theatervoorstelling in het openluchttheater van de Leidse Hout op 15 augustus 1999.

Traditiegetrouw begon de laatste zondag van de grote vakantie met de Raadsherenloop (alweer de 9e editie) die drukker bezocht werd dan vorig jaar. Een reden hiervoor was ongetwijfeld het koelere weer. Er werd tenslotte ook regen verwacht....

De donkere luchten voorspelden niet veel goeds voor de voorstelling "Urf", uitgevoerd door jeugdtheater Rettekete. Bij aanvang van de voorstelling in het openluchttheater van de Leidse Hout was hier echter niets meer van te merken. Het theater zat tot aan de nok toe vol, grotendeels gevuld met kindertjes en op plastic zakken of jassen zittende ouders. Was het vorig jaar nog nodig een stalen pad aan te leggen om al het vee te vervoeren voor het toneelstuk, dit jaar was de voorstelling zeer eenvoudig maar minstens zo boeiend.

Het decor bestond slechts uit een wit doek met twee gouden toverpilaren ervoor. Alle aandacht was gericht op de twee beweeglijke spelers in mooie kostuums en met spannende achtergrond muziek. De grote blauwe ogen van prinses Rosalinde zorgden samen met haar lenige kunstjes die voortdurend mislukten, voor een meelevend en af en toe schaterend publiek. Voor de honderden aanwezigen ontspon zich een verhaal over een verboden liefde tussen een lieve mooie

Arjan Hogewoning, Johan de Wittstraat 28

prinses en haar in een blauw narrenpak gestoken lakei, Lodewijk. Liefde tussen een lakei en een prinses mocht vroeger niet en dus dreigde het verhaal uit te lopen op een klassieke tragedie. Plotseling verscheen de gemene graaf Rettekete op het toneel die ook vanachter het witte doek met de gouden toverpilaren tevoorschijn kwam, gekleed in een duivels rood-zwart pak met een lange mantel.

"Liefde tussen een lakei en een prinses mocht vroeger niet en dus dreigde het verhaal uit te lopen op een klassieke tragedie."

Voor de kinderen en ouders vooraan in het publiek brak een spannende tijd aan, daar de gemene graaf zich tussen het publiek begaf en al spugend en zwaaiend met zijn staf diegenen wilde straffen die een huwelijk van hem met de prinses wilden verhinderen. Langzaam openbaarde zich een ramp die pas na de pauze haar climax bereikte... Terwijl de uit merendeels nieuwe gezichten bestaande theaterwerkgroep (zie de namen voorin deze krant) rondging met 'geldflessen' en er overvloedig ijsjes verkocht werden, vroeg menig kind zich af wat er met die arme prinses Rosalinde zou gebeuren. Na de pauze werd de prinses omgetoverd in een afzichtelijk gedrocht....een Urf. Niets was meer over van haar

Urf. Niets was meer over van haar mooie jurk en haar prachtige haren, ze ging voortaan in een juten zak gekleed door het leven en sprak alleen nog maar Urfentaal. En met haar ook een man uit het publiek die er met zijn dikke bierbuik en groezelige baard inderdaad ook als een Urf uitzag en door de graaf betoverd was. Eens ging hij door het leven als Willem-Alexander gilde hij nog.... Het wachten was nu op de held die de betovering zou verbreken en dan als beloning met de beeldschone prinses zou mogen trouwen. Het verhaal nam een geheel andere wending aan. Lakei Lodewijk zag zijn kans schoon om Prinses Rosalinde voor zich te behouden. In plaats van het opheffen van de vloek, toverde Lodewijk zich ook om in een Urf om samen met zijn prinses lelijk door het leven te gaan. Uit de Zweeds-Russische Urfentaal, maar vooral door de talloze gebaren, bleek dat ze heel gelukkig waren en hun liefde werd bekroond met een heus Urfen ei.

Een geweldige middag in de Leidse Hout en een goede primeur voor de nieuwe theaterwerkgroep. Tijdens de drukke jaarlijkse braai op het rozenpleintje werd alles nog eens besproken. 's Avonds begon het hard te regenen...

3 oktober: Hutspot eten in de Fagelstraat.

De weergoden waren ons gunstig gezind op zondag 3 oktober: de laatste stortbui viel om half zes en om acht uur plensde en bliksemde het opnieuw. Tussendoor was het droog en konden circa tweehonderd buurtgenoten genieten van de traditionele hutspotmaaltijd. De jury - bestaande uit Yolanda Kenter, John Marks en Joost Vos - kende de Gouden Stamper toe aan Carol van Leeuwen, Joh. de Wittstraat 34. Op de foto echtgenoot Tom van Leeuwen die de prijs namens Carol in ontvangst nam. Carol, gevraagd naar het geheim van de kok: „Ik fruit de uien en ik kook de aardappelen en de wortelen apart. Ik ga ervan uit dat elk product z'n eigen smaak en eigen gaartijd heeft. Als je alles in één pan bereidt, wordt het zo'n brei. Verder heb ik niets bijzonders aan de hutspot toegevoegd." De tweede prijs ging naar de familie Biemans, Fagelstraat 25 en de derde prijs naar de familie Van den Broek, Fagelstraat 34. ●

Tom van Leeuwen met Carol's Gouden Stamper. ▼

Anna-prijs uitgereikt

Op 8 oktober 1999 heeft dr.ir. Jaap Harlaar, hoofd van het laboratorium voor bewegingsonderzoek bij de afdeling revalidatiegeneeskunde in het VU ziekenhuis, de Anna-prijs 1999 ontvangen. Aan deze prijs is een bedrag verbonden van f 25.000. De Anna-prijs wordt elke twee jaar uitgereikt aan veelbelovende Nederlandse onderzoekers die uitstekend wetenschappelijk onderzoek verrichten van of ten dienste van het menselijk bewegingsapparaat, in het bijzonder betreffende biomechanische aspecten. De prijs is ingesteld door het Anna-Fonds. Het Anna-Fonds is voortgekomen uit de Anna-Kliniek voor Orthopaedie in Leiden, gesticht in 1929 en gelegen aan de rand van de Vogelbuurt.

De prijs aan dr. Harlaar werd op 8 oktober, tijdens de wetenschappelijke vergadering van de Nederlandse Orthopaeden Vereniging, uitgereikt door Raadsherenbuurtbewoner dr. Jan Willem Coebergh, Van Ledenberchstraat 6, voorzitter van de Stichting Anna-fonds.

Dr. Harlaar kreeg de prijs voor de door hem ontwikkelde meetmethoden en technieken van functies van het bewegingsapparaat. Zijn onderzoek op het gebied van toegepaste bewegingsanalyse is baanbrekend en heeft geleid tot een klinisch functionerend bewegingslaboratorium. De metingen in dit laboratorium kunnen voor artsen van doorslaggevende waarde zijn bij de behandeling van patiënten met functionele beperkingen van het bewegingsapparaat. ●

Peter Pot - Buurtgenoot Peter Pot, Johan de Wittstraat 17, bracht een bezoek aan Peru. Hij sprak er met Walter Meekes die al sinds 1991 samen met zijn vrouw Tineke in de achterbuurten van de stad Cusco in Zuid-Peru werkt. Een verslag van een bijzondere reis.

Angstig kijkt ze me aan vanachter haar zwarte lokken. Maria, een klein Indiaans meisje uit het dorpje Cuper Alto, op zo'n 3600 meter hoogte in de Peruaanse Andes. Samen met haar vriendin hoedt ze schapen. De huid op haar wang is rood en schraal door de droge lucht en de felle kou die dit gebied 's nachts teistert. Een glimlach breekt door op haar gezicht als de man met wie we haar dorp bezoeken haar toesprekt in het Quechua, de eeuwenoude taal die al door de Inca's werd gesproken. 'Niet bang zijn', zegt Walter Meekes, afkomstig uit het Twentse Aalten en al acht jaar werkzaam onder de armen van Peru. 'Deze gringo komt net als ik uit Nederland.' Meer dan vijf keer zo groot als Groot-Brittannië. Eindeloze woestijnen aan de kust, geflankeerd door besneeuwde toppen van machtige bergmassieven. Ondoordringbare jungle met 1.700 soorten vogels, het grootste aantal in één land ter wereld, en 30.000 soorten planten. Grote voorraden olie, koper en andere natu-

urlijke hulpbronnen. Indrukwekkende resten van vroegere culturen gekoppeld aan kleurrijke uitingen van het heden. Peru lijkt op het eerste gezicht een land waar al het mooie samenkomt.

Hoe anders is het dagelijks leven voor het merendeel van de Peruanen. Maria en haar vriendinnetje vormen weliswaar een prachtig beeld voor de camera van reizigers. Maar ze zijn in realiteit ook twee van de in totaal ruim 14 miljoen mensen in Peru die op of onder de armoedegrens leven. Dat cijfer is zelfs relatief gunstig, omdat de economische situatie de laatste jaren sterk is verbeterd. In de jaren tachtig bedroeg de inflatie tienduizend procent en had Peru een buitenlandse schuld ter grootte van 24 miljard dollar. Als gevolg van een harde economische politiek door de Peruaanse regering is de inflatie momenteel kleiner dan twintig procent.

Maria en haar vriendinnetje zijn in realiteit ook twee van de in totaal ruim 14 miljoen mensen in Peru die op of onder de armoedegrens leven.

De draconische maatregelen van president Alberto Fujimori hebben echter geen einde gemaakt aan de zeer scheve inkomensverdeling die Peru - evenals veel andere Zuid-

Amerikaanse landen - kenmerkt. Een onderzoek uit 1993 laat zien dat meer dan 60% van de bevolking op of onder de armoedegrens leeft. Ondervoeding en ziektes als cholera en denque (knokkelkoorts) zijn toegenomen onder de armen. De kindersterfte is aanzienlijk. Reden: de aanleg van riolering en de uitrol van gezondheidsprogramma's kunnen het tempo van de geboorten onder de laagste bevolkingsgroepen niet bijbenen, ondanks programma's om geboortebeperking te stimuleren. Verwacht wordt dat in 2022 de bevolking is verdubbeld ten opzichte van nu.

Armoede ontkend

Armoedebestrijding door de Peruaanse overheid mondt veelal uit in holle retoriek, met name rond verkiezingstijd. Opvallend genoeg is fysieke armoede ook geen prioriteit van de Peruaanse kerk. Deze wordt gedomineerd door het Opus Dei, een rechtse organisatie binnen de Katholieke kerk die onder Johannes Paulus de Tweede overal ter wereld aan een opmars bezig is. In tegenstelling tot andere Latijns-Amerikaanse landen als Brazilië, waar onder invloed van de bevrijdings-theologie de kerken zich juist sterk op het armoede- ►

vraagstuk zijn gaan richten, is de focus van de Peruaanse clerus gericht op het geestelijk leven.

Tijdens ons bezoek aan Peru verscheen er overigens in een gezaghebbende Peruaanse krant een kritisch interview met de Peruaanse kardinaal. Volgens hem ontkent de Peruaanse overheid systematisch het armoede probleem en blokkeert daarmee buitenlandse hulp.

Walter Meekes werkt al sinds 1991 samen met zijn vrouw Tineke in de achterbuurten van de stad Cusco in Zuid-Peru. Tijdens een recente reis ontmoetten wij hen en werden uitgenodigd om hun werk van nabij te bekijken. Hun stichting HOPE (Holanda-Peru) maakt gebruik van bestaande sociale structuren en faciliteert die met concrete, praktische ondersteuning. Inmiddels is er een gaarkeuken voor kinderen opgezet, zijn er twee kleuterscholen gebouwd en gedurende vijf jaar begeleid en is er een kinderopvang opgezet. Ook zijn 65 vrouwen en 10 jongeren begeleid bij het opzetten van productiegroepen om in hun eigen levensonderhoud te voorzien. Daarnaast zijn er een waterleiding en een riolering aangelegd en is er een gemeenschapshuis gebouwd.

Zweep of riem

Geen Witte Olifanten - zoals prestige-objecten die tot niets leiden worden genoemd in de 'ontwikkelingsbranche'. HOPE is

kritisch. 'Mensen moeten zelf hun verantwoordelijkheden nemen om hun eigen situatie

Het basisonderwijs in Peru is voor 6 tot 12-jarigen verplicht, maar is moeilijk af te dwingen in afgelegen gebieden waarvan het land er nogal wat kent.

te verbeteren', vertelt Meekes. 'Een tijdje geleden vroegen mensen uit een van de krottenwijken van Cusco om hulp bij een nieuwe waterleiding - het water was koffiebruin. Ik heb ze toen op het feit gewezen dat ze een afspraak hadden dat de buurtbewoners in principe maandelijks financieel zouden bijdragen om de waterleiding te onderhouden. Dat deden ze alleen niet. Pas toen dat wel gebeurde, zijn we met de aanleg van een nieuwe leiding begonnen. Samen met de bewoners. We borduren daarmee voort op een gebruik dat al bestond in de tijd van de Inca's: Faena. Hierbij leggen mensen uit een gemeenschap gezamenlijk bijvoorbeeld trappen of irrigatiekanalen aan. Zo wordt hulp veel effectiever.' Mensen prikkelen om zelf het heft in handen te nemen, heeft bovendien een ander voordeel: ze worden mondiger. Volgens Meekes is dat iets dat met name de Indianen in Peru absoluut niet gewend zijn. 'De mentaliteit van veel mensen is het gevolg van eeuwenlange marginalisering. Pas in 1967 schafte een militaire regering in Peru de lijfeigenschap officieel af. Dat laat zijn sporen na in de houding van mensen. En

in de praktijk van nu zijn mensen nog vaak rechteloos. Ontslag of uit huis worden gezet zonder opgaaf van reden is hier niet ongewoon. Maar steeds vaker krijg ik mensen zover dat ze hun recht gaan halen en krijgen.'

Het onderwijs in Peru, een van de zaken waarmee Meekes zich bezighoudt, draagt aan het veranderen van die houding van de Peruanen in elk geval weinig tot niets bij. 'De visie op pedagogiek heeft zowel thuis als op school negatieve uitgangspunten. Kinderen krijgen orders, in plaats van ze te vragen wat zij ervan vinden. Dingen worden er letterlijk met de zweep of met de riem ingeslagen. Dat smooit op termijn elk initiatief. Kringgesprekken met kinderen zijn in het begin dan ook bijzonder moeilijk.' Het basisonderwijs in Peru is voor 6 tot 12-jarigen verplicht, maar is moeilijk af te dwingen in afgelegen gebieden waarvan het land er nogal wat kent. Toch gaat gaan ongeveer 95% van de kinderen naar een van de 29.000 scholen die Peru kent. Peru kent echter geen kleuteronderwijs. Juist daarom richt Meekes zich daarop. 'Goed kleuteronderwijs geeft kinderen een goede start.' Opvallend is ook dat de Peruaanse overheid alleen geld beschikbaar stelt voor het onderwijzend personeel. Het schoolgebouw en leermiddelen moeten de ouders zelf betalen. Veel Peruaanse scholen beschikken niet over ►

water en al helemaal niet over toiletten. Het lesmateriaal is vaak erbarmelijk en bestaat veelal uit steentjes, stukjes karton en lege conservenblikjes. Ook het grote aantal lesdagen dat uitvalt door feestdagen en festivals draagt bij aan de slechte kwaliteit van het onderwijs.

Het interieur van de kleuterschool van HOPE die we bezoeken, lijkt veel op dat van een Nederlandse kleuterschool. Lage tafels waaraan groepen kleuters kunnen zitten op blauw, rood en geel geverfde stoeltjes.

De klas is ingedeeld in groepen die de namen hebben van dieren als konijnen en kikkers. Op een van de muren hangen afbeeldingen van de verschillende dierengroepen bij te verrichten taken zoals het water geven van de planten of het opruimen van het klaslokaal. Uiteraard ontbreekt de lijst met verjaardagen niet.

Een duidelijk verschil met een Nederlandse kleuterschool is een bewaker die in een aangrenzende kamer woont. Meekes: 'Een school zonder bewaker wordt in Peru binnen de kortste keren leeggehaald. Recentelijk hebben we de muur om de school moeten verhogen, omdat we na elke vakantie een deel van onze dakpannen kwijt waren.'

'Eigen wil staat centraal'

De eerste projecten in Cusco zijn inmiddels geheel aan de bevolking overgedragen, die ze zelfstandig voortzet. Inmiddels hebben Walter en Tineke hun werkgebied uitgebreid tot de bergdorpen rond Cusco. Dorpen als dat van het meisje Maria en haar vriendinnetje, die nauwelijks nog zijn aangeraakt door de moderne tijd. Maakt goedbedoelde hulp de cultuur van deze mensen niet onbedoeld kapot? Absoluut niet', zegt Meekes beslist. 'Je mag mensen niet ontwikkelen, je moet ze faciliteren om zichzelf te ontwikkelen als ze dat zelf willen. Maar de eigen wil van mensen staat centraal. Ik kom hier niet met de boodschap dat ze

▲ Maria en een vriendinnetje, schapenhoedsters in Cusco, zuid-Peru.

ongeleterde boeren zijn die een school nodig hebben. In het leermateriaal dat Hope samen met leerkrachten en ouders ontwikkelt, vormt het versterken van de trots op de eigen culturele identiteit een belangrijk onderdeel. In het leermateriaal worden ook figuren en symbolen uit de eigen cultuur gebruikt, zoals lama's, alpaca's en de kleuren van de lokale kleding.' Om zijn stelling te illustreren, spreekt een groepje mensen uit Cuper Alto hem aan. Het dorp heeft besloten dat ze een basisschool willen en vragen zijn hulp. Op het plein liggen al stapels Adobes gereed, stenen gemaakt van modder en gras. De dorpingen bouwen de school zelf, maar willen graag ondersteuning van Hope. Meekes zegt echter dat hij geen steun geeft, als het ministerie van onderwijs niet zwart op wit belooft dat er een

leerkracht komt. Het ministerie stelt echter dat dit pas gebeurt, als HOPE steun toezegt. Een voorbeeld van de bureaucratie en de tegenwerking waarmee hij vaak te maken heeft. 'In het algemeen is het standpunt van de Peruaanse overheid dat buitenlandse hulp welkom is, maar dan in de vorm van geld. Bemoeienis bij de besteding is minder gewenst, maar broodnodig als je kijkt naar de situatie van het grootste gedeelte van de Peruaanse bevolking. ●

Informatie:

- Mw. Roelie Mengers-Drost, telefoon: 0543-47 65 77.
- Rechtstreeks met Tineke en Walter Meekes: Casilla 59, Correo Central, Cusco- Peru. E-mail: wmeekes@correo.dnet.com.pe.
- Stichting Mondiaalten te Aalten, Nederland. Banknummer 300276087, Rabobank Aalten.

Boek van Joyce Hes over Justitie

Buurtgenote Joyce Hes, Hogerbeetsstraat 8, schreef een boek over de invloed van media en politiek op ambtsdragers bij Justitie. Aan Leids Dagblad van 17 juli 1999 ontleen wij enkele passages.

„Bewindslieden op het ministerie Justitie worstelen met een veranderd ministerie, een veranderende maatschappij en vooral met de media en met de Tweede Kamer. Dat concludeert de Leidse juriste Joyce Hes in haar boek 'Voetangels voor kopstukken', waarin zij zich onder meer baseert op gesprekken met oud-bewindslieden Sorgdrager, Hirsch Ballin, Korthals Altes, Kosto en Schmitz. „Hoe de media op dit moment de democratie beïnvloeden, vind ik één van de interessantste punten", aldus Joyce Hes. „De media bepalen vaak de politieke agenda en het politieke klimaat. Bij justitie zou het om de inhoud moeten

gaan. Maar onder invloed van de media is er een beweging van de inhoud naar de verpakking, naar imago." Journalisten en Kamerleden willen vooral „scoren", stelt Joyce Hes. Daardoor ontstaat een verwrongen beeld van het werk bij het openbaar ministerie en bij de rechterlijke nacht.

Aan het einde van haar boek schetst Joyce Hes vier opvattingen over recht, die kunnen worden betrokken in een discussie over de taken van het ministerie van Justitie. Moet het ministerie zich richten op orde, regels en straffen, op het oplossen van maatschap-

pelijke problemen (zoals criminaliteit), op bescherming tegen machtsmisbruik of zich richten op een kritische discussie? De laatste opvatting - waarbij het zichtbaar maken van keuzes en dilemma's, reflectie, openheid en integriteit als tegenwicht voor manipulatie en verdoezeling - heeft de voorkeur van Joyce Hes. ●

Joyce Hes, 'Voetangels voor kopstukken', De Balie, f. 19,50.

De Fagelstraat 70 jaar geleden

Mw. H. Haal-Groenhoff, Soest

Kennissen van mij zijn onlangs naar de Fagelstraat verhuisd. Omdat zij wisten dat ik daar lang geleden ook gewoond had en misschien geïnteresseerd zou zijn in het wel en wee van deze buurt, namen zij het eind vorig jaar verschenen jubileumnummer van de buurtkrant voor mij mee. Inderdaad vond ik het heel leuk om iets over ons oude buurtje te lezen en ik kwam op de gedachte ook een bijdrage te leveren. Zeventig jaar geleden waren wij (vader, moeder en drie meisjes) de eerste bewoners

van Fagelstraat 18. Dit stukje is dus pure nostalgie. Na enige tijd in de Hogerbeetsstraat te hebben gewoond, verhuisden wij naar de Fagelstraat, waar de huizen toen net voor bewoning gereed waren, voornamelijk omdat de huur daar f 10,- lager was. Ik meen dat de huur f 28,- per maand bedroeg. Geld om de tuin aan te leggen was er niet, dus werd er gras gezaaid; en één acubastruik verhuisde mee. We hebben er zes jaar heel plezierig gewoond. Het was een kinderrijke buurt en er werd veel op straat gespeeld,

niet gehinderd door auto's of brommers. Ik herinner mij nog enkele namen: de overburen mevrouw Burg met zoon Chris, de familie Van der Veen met twee meisjes en een jongen, en naast ons mevrouw Van Leeuwen met twee kinderen. Ook woonde er de beginnende advocaat Schaper, die later met zijn praktijk verhuisde naar het Rapenburg. De naam Toekie Hoekstra kwam mij ook bekend voor toen ik die in het buurtblad las.

Wij gingen naar school in de Leidse Buurt en daarna ►

naar de nieuwe openbare lagere school op de Terweeweg. Daar zaten we in de klas bij de heer Van Leeuwen.

We speelden veel in de Vogelwijk, toen nog in aanbouw, en op het braak liggende terrein achter onze tuin. De Leidse Hout werd in die tijd aangelegd. We zwommen in het zwembad Poeldijk, een afgezet stuk in het kanaal, dichtbij Warmond. Erg fris was het er niet en soms was het gesloten wegens de ziekte van Weil.

Boodschappen werden gedaan bij de buurtwinkels Went en Wesseling. Er was ook een

ijsfabriekje, waar je voor de prijs van drie cent al een ijsje kon kopen.

Het heeft me verwonderd dat de huizen in de Fagelstraat er nog steeds staan, want indertijd beweerde men dat de kwaliteit niet zo best was. Zo ontstond er in onze voorkamer spontaan een scheur, waardoor je zelfs met de burens kon praten. Er kwam bij ons vaak een oom op bezoek die met verlof uit Indië was en omdat hij leuk kon vertellen, vroeg de buurvrouw of ze bij de scheur mocht luisteren. Ze was zelf ook

uit Indië afkomstig.

In de afgelopen zeventig jaar is er veel veranderd in de Raadsherenbuurt, zo heb ik uit jullie buurtblad begrepen. Maar ook merk ik dat het wonen er nog steeds even prettig is. ●

75 jaar Raadsherenbuurt: *Alle Maanden Feest in* *2000*

Volgend jaar vieren wij het 75-jarig bestaan van onze buurt. Het bestuur van de buurtvereniging heeft een feestcommissie samengesteld die de feestelijkheden gaat helpen organiseren. Er zijn 'grootste' plannen. Het idee luidt: *Alle Maanden Feest!*

Het bestuur, de feestcommissie, de theaterwerkgroep en diverse andere werkgroepen willen volgend jaar de vaste activiteiten

(jaarvergadering, Koninginnedag, theater in de Leidse Hout, Raadsherenloop, 3-oktober, Sinterklaas) een extra feestelijk tintje geven. Bovendien worden enkele extra activiteiten georganiseerd. Zo ontstaat een feestprogramma met evenementen in alle maanden van het jaar 2000.

De feestcommissie bestaat uit Rianne Boonstra (Fagelstraat 16, tel. 515 71 35), Gijsbert van Es

(Fagelstraat 38, tel. 517 29 30) en Maarten Mentzel (Johan de Wittstraat 38, tel. 517 25 70). Meer leden voor de feestcommissie zijn welkom.

Het complete feestprogramma wordt omstreeks de jaarwisseling bekendgemaakt. Hier volgt een overzicht van enkele activiteiten, waarvoor medewerking wordt gevraagd:

● Speciale editie van de buurtkrant

Begin januari verschijnt een jubileum-buurtkrant. Hierin komen de raadsheren centraal te staan naar wie onze straten zijn genoemd. Johan de Witt en Johan van Oldenbarnevelt mogen bij velen nog wel bekend zijn, maar wie waren Van Leedenberch, Hogerbeets, Van Slingelandt, de familie Fagel, Anthonie Duyck, Paulus Buys, Adriaan Pauw en Van Beuningen?

Enkele jaren geleden heeft een aantal korte levensgeschiedenissen van raadsheren al een keer in de buurtkrant gestaan. De redactie wil deze cyclus compleet maken en de eerder verschenen stukken in een 'opgepoetste' versie opnieuw afdrucken, zodat een compleet overzicht van raadsheren ontstaat.

Wie doet mee? Buurtgenoten die een geschreven portret van een raadsheer willen maken of een reeds geschreven portret willen aanvullen/bewerken, kunnen zich melden (graag voor 1 november) bij Johanniek van der Molen, tel. 515 71 35 en bij alle andere leden van de redactie.

● Kunst in de Kamer

Na een succesvolle eerste 'Kunst in de Kamer', afgelopen voorjaar, bereiden wij ons voor op een tweede bijeenkomst in het voorjaar van 2000, hopenlijk eind maart. Als bijdrage aan het jubileumjaar moet het echt iets bijzonders worden. Bijvoorbeeld in de vorm van een (gelegenheids)buurtkoor dat repertoire instudeert om het op de 'Kunst in de Kamer'-middag ten gehore te brengen. We zoeken:

- ▶ Buurtbewoners - mannen en vrouwen - die het leuk vinden om mee te zingen in het buurtkoor. Koorervaring is niet vereist, het gaat om het plezier in zingen.
- ▶ Een pianist(e) die het koor wil begeleiden.
- ▶ Een dirigent. Een en ander kan alleen doorgaan als er iemand is die verstand heeft van muziek en het koor kan dirigeren.

Wie doet mee? Wil je meedoen aan een van de drie bovenge-noemde onderdelen, neem dan graag vóór november contact op met Yvonne Slijk-huis, Johan de Wittstaat 20, tel. 517 5-8 55. We maken spoedig daarna met elkaar een afspraak om de plannen en wensen op elkaar af te stemmen, waarna de repetities hopenlijk kunnen beginnen.

● 'Senioren'-middag

Speciaal voor oudere buurtgenoten wordt een zatermiddag in mei georganiseerd, om elkaar te ontmoeten bij de thee, taart en een glaasje en om herinneringen op te halen aan de buurt in vroeger tijden.

Wie helpt mee? Wie assistentie wil verlenen bij de organisatie van deze middag kan contact opnemen met Rob Grootenhuis, Fagelstraat 14, 515 47 69.

● Zaterdag 2 september: Jubileum-feest 75 jaar Raadsherenbuurt

Het grote 'Jubileumfeest 75 jaar Raadsherenbuurt' is op zaterdag 2 september, vanaf circa 17.00 uur, met onder andere: feestdis en (dans)muziek. Het moet een feest worden vóór en dóór zoveel mogelijk buurtgenoten. De feestcommissie wil een aantal aparte werkgroepen vormen die elk een onderdeel van (de organisatie van) het feest op zich nemen.

Wie denkt/helpt mee bij de volgende onderdelen:

- ▶ *De werkgroep eten & drinken.* In onze buurt wonen uitstekende koks en kokkinnen, zo wordt ieder jaar weer bewezen bij de hutspotmaaltijd. Wie helpt mee een feestdis te bedenken en (deels) te bereiden? Daarbij zou gebruik kunnen worden gemaakt van een 'cateraar', maar het zou geweldig zijn als er ook enkele gerechten in de eigen keukens worden bereid. Belangstellenden kunnen zich aanmelden bij Rianne Boonstra (tel. 515 71 35).
- ▶ *De werkgroep versiering.* Bij een feest hoort versiering. Hulp is welkom: aanmelden kan bij Gijsbert van Es (tel. 517 29 30).
- ▶ *De werkgroep kunstwerk.* Een speciale werkgroep gaat zich inzetten om een blijvende herinnering op te richten aan het 75-jarig bestaan van de buurt. Gedacht wordt aan een beeldend kunstwerk dat onze buurt kan sieren. Als alles volgens plan verloopt, zal het kunstwerk tijdens het grote jubileumfeest worden onthuld. Wie meer wil weten en/of suggesties heeft (bv. voor sponsoring) kan contact opnemen met Peter Pot (tel. 515 43 71).

THEMA:

GROOTOUDERS

Grootouders en kleinkinderen hebben vaak een hele bijzondere band met elkaar.

De redactie van De Raadsheer verzamelde herinneringen.

Gedicht

Wil Ballego, Rijnsburgerweg 133

Generaties

Grootouders in hun trage bestaan,
Schuifelen altijd erachteraan.
Angst voor het heden,
Hang naar het verleden,
Bereid om te luist'ren, maar niet tot verstaan.

Grootouders blijven het liedje zingen
Van vroeger, in eigen herinneringen.
Repeterend verhaal,
Voorbij allemaal.
Maar het worden wel levende dingen.

Grootouders vormen zodoende de brug
Van vroeger naar nu en ook weer terug.
Over 't tijdenloos water.
Bagage voor later,
Als een kostbare last op de rug.

Waar oud en jong elkaar ontmoeten
In een woordenloos begroeten
Van de uitgestoken hand,
Kun je in elkaar geloven;
Bouw je bruggen over kloven
En bereikt de overkant.

De pake en beppe van mevrouw Borger

Bijgaand verhaal is de weergave van een gesprek met mevrouw Borger uit de Johan de Wittstraat. Vlak voor het ter perse gaan van deze buurtkrant bereikte ons het bericht dat mevrouw Borger is getroffen door een attack en kort daarna is overleden. De redactie besloot het interview af te drukken als eerbetoon aan mw. Borger.

In de Johan de Wittstraat woont sinds 1963 mevrouw Borger, Friezin van geboorte. Ze komt uit Buitenpost, dicht bij de grens met de provincie Groningen. Ze is bijna drieënnegentig en woont zelfstandig. Elke dag doet ze gymnastiek om bewegelijk te blijven. Haar belangstelling voor wat er in de wereld gebeurt is onverminderd groot. Ze houdt van muziek, van mooie natuurfilms en zou het liefst nog veel kunnen reizen. Laatst is ze met een buurtgenote naar de ruimte-expo bij Estec geweest, waar ze de rondleidende gidsen liet weten nog graag naar de maan te willen. Van alles heeft ze in haar lange leven zien komen: de zeppelin, de telefoon, de motorfiets. Haar moeder zei bij de komst van de motorfiets tegen de kinderen: "Nou moeten jullie een beetje aan kant blijven, want die dingen die vliegen hard!" En dat was geen overbodige waarschuwing, want in die tijd deed je alles met 'de billewagen' (je liep; je had geen fietsen).

Haar grootouders, pake en beppe, herinnert ze zich nog goed. Favoriet waren de grootouders van moeders kant; die waren wat

Johanniek van der Molen

vlotter. ze woonden in Veenwouden. Pake werkte als overwegwachter bij het spoor en bediende de spoorbomen bij Zwaagwesteinde op de lijn Leeuwarden-Groningen. Treinen met houten banken: je had toen nog geen luxe treinen; en ze werden getrokken door stoomlocomotieven. Als kind van een jaar of zeven heeft ze een half jaar bij haar grootouders gewoond, omdat ze tbc had en moest rusten. Ze werd verzorgd door een tante, een zuster van haar moeder, die ook in huis was omdat beppe ziekelijk was. Ze ging niet naar school. Het was geen vrolijke tijd. Tante had zelf geen kinderen en deed het voorstel haar te houden. Maar daarop zeiden ze thuis -ouders, broer en twee zusters: "Onze Tyte moet mee naar huis!"

De grootouders van vaders kant hadden een boerderij met een stuk of acht koeien. Als je daar was had je altijd een taak: kippen voeren, aren zoeken of haken voor oma. Ze herinnert zich dat ze een keer ondeugend was, omdat ze na het maaien niet de verloren tarwe-aren zocht -ze moest drie emmers vullen-, maar verse aren afsneed en deed alsof ze die allemaal van de grond had opgeraapt. En toen kreeg ze straf: je mocht mensen niet bedriegen. Maar als er markt was gaf opa een kwartje of - in slechte tijden - een dubbeltje. Moeder zei: "Doe de helft in je spaarpot." En van de rest kocht ze

snoep, ook voor moeder. Grootmoeder ging één keer per jaar naar Leeuwarden, inkopen doen. Ze gingen in mooie kleren naar de stad. Ook om koeien te verkopen. Verder zaten ze altijd op de boerderij. Ze waren een beetje stijf, en vroom. Oma was gereformeerd, opa baptist. Ze waren helemaal van elkaar afhankelijk.

Zelf had ze graag verpleegster willen worden. Maar dat vonden haar ouders niet goed: "Vaders wil is wet." Toch blijft dat knagen. Ze heeft anderhalf jaar lang haar zieke zuster verzorgd. En, veel later, zorgde ze drieëneenhalf jaar voor haar demente moeder. Dat was lang nadat haar vader bij het schoonmaken van de goten van het dak gevallen was. Ze trouwde en kreeg een zoon. Haar man werkte bij de spoorwegen en kwam om bij een ongeluk op het werk, al in 1956. Haar zoon had in Leiden gestudeerd, eerst theologie en daarna assyriologie (spijkerschriftkunde). Zo is ze in Leiden terechtgekomen, waar ze eerst in het Morskwartier woonde. Haar zoon is inmiddels ook met pensioen, na een werkzaam leven als spijkerschriftkundige in Duitsland. Zelf is ze geen oma. Maar wel een inspirerende oudere buurtgenote.

Dominostenen

Johanniek van der Molen

Aan mijn bejaarde vader vraag ik:

"Weet jij nog iets van de ouders van je ouders, je grootouders dus?"

Mijn vader, bijna achttientig, kent vele anekdotes en vertelt ze zonder één enkele hapering. Hij antwoordt:

"Ja, ik had een grootvader in Wieringerwaard. Die was blind. En die had een prachtig dominospel. Met van die ivoren stenen met van die zwarte putjes erin. Een dubbele negen, dat was het hoogst, en dat voelde-nie met z'n vingers. En ik verloor het altijd. Dat vind je niet leuk als je elf jaar bent. Dus ik denk:

"Nou, hij ziet het toch niet, ik zet een zeven aan een acht; en verder nog eens een drie aan een vier." En ik zei:

"Opa, ik ben m'n stenen kwijt." Hij zegt:

"Zo," en daar gingen z'n vingers, langs dat straatje.

"Hé," zei-die, "hier heb je me belazerd!" En hij riep naar de keuken, waar oma stond vlees te braden:

"Vrouw, ik kan met m'n vinger-toppen beter kijken dan hij met z'n ogen."

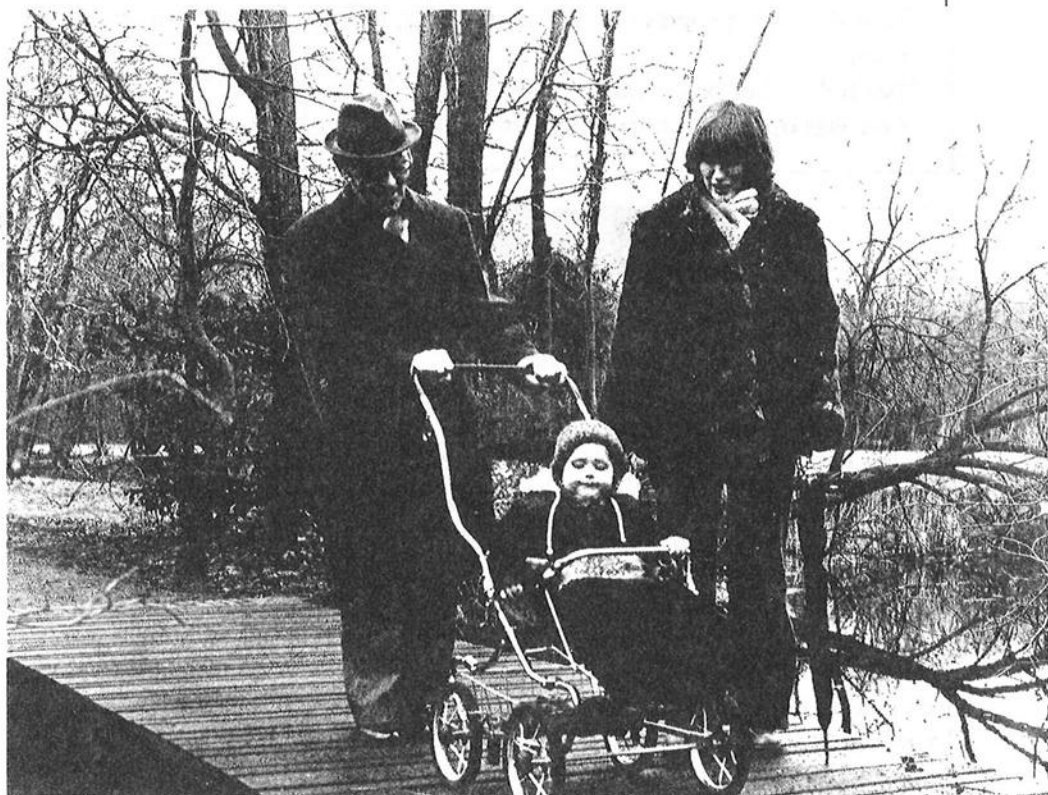
En ik huilend naar boven. Durfde niet meer naar beneden.

Toen was het twaalf uur en toen riep-ie van beneden:

"Johan, we eten vis met appel-moes". Dat was toevallig m'n lievelingsgerecht. "Kom je?"

Maar ik kwam niet.

Dus hij kwam naar boven en hij ging op de rand van m'n bed zitten. En hij kriebelde wat in m'n haar. En toen zei-die: "Heb jij ▶

▲ Een trotse opa Peter wandelt met zijn achterkleinzoon Peter in de Leidse Hout, de gaande en komende generatie. Peter is nu volwassen en opa Peter een dierbare herinnering! Foto gemaakt door Henk Groenewegen in januari 1980.

▲ Bijzondere ervaringen voor een kind met grootouders ver weg. Karin Liang (1 jaar) buigt voor haar grootouders in Taiwan. Foto van Rita DeCoursey.

wel eens van Rabindranāth Tagore gehoord?" "Nee opa." "Oh, dat is jammer, dan moet je daar later toch eens wat van lezen. Want die heeft eens geschreven:

"Laat de zwarte vogels rustig over uw hoofd vliegen. Maar zorg ervoor dat ze geen nestje in uw haar bouwen."

"Nu heb ik het begin van een nestje uit je haren gehaald."

"Dat was opa Haverkorn. Nou, toen ging ik met 'm naar beneden." ●

Roeien met opa

Johanniek van der Molen

Zo'n vijftien, twintig jaar geleden kon je opeens in de stad roeibootjes huren en ik was er als de kippen bij. Ik woonde aan de Vliet en kon vrolijk voor het huis aanleggen. Die eerste zomer kwam ik wel twintig keer langs bij het Galgenwater om een bootje te huren en een tocht door de stad te maken. Het was een feest.

Zeker, de stad vanaf het water vond en vind ik prachtig. Maar wat het vooral ook in me boven riep was de herinnering aan de roeiboot van mijn grootvader. Voor hem was het een twee maal daags noodzakelijk onderdeel van het brood verdienen. Met de melkbus, het melkkrukje, de melkzeef en met mij -een jochie van vier-, in de houten roeiboot naar de twee koeien die hij bezat. 's Ochtends vroeg en op het eind van de middag naar het weiland waar de koeien graasden en poepten en waar je alleen via sloten kon komen. Daarnaast hield hij honderd kippen en later een paar varkens, maar die hadden niets met de roeiboot te maken.

Toen ik vijf was mocht ik het zelf ook proberen, roeien. In mijn herinnering ging dat fantastisch, maar het kan haast niet anders of het moet toch net zo moeizaam zijn gegaan als mijn pogingen om met kleine handen melk uit de spenen van de koe te krijgen. Ik weet nog dat ik aan de karnton gezeten heb, om boter en karnemelk te maken. En dat er burens waren met een telefoon met een slingerdje waaraan je moest draaien. En dat langs de

hele dorpsweg, met vele bolle bruggetjes, houten palen stonden waartussen draden gespannen waren; als je je oor tegen zo'n paal legde hoorde je muziek. De dorpsweg was kaal, zonder bomen, zo vlak na de oorlog. Als ik bij mijn grootouders logeerde liep ik op klompen. Bij het ontbijt kreeg ik een rauw geklutst ei met suiker. Opa pruimde tabak en kon goed bruine straatjes spuwen. Oma maakte speciaal voor mij op het oliestel Jan in de Zak. In Warder noemden ze dat broeder, heerlijk, met stroop. Mijn grootouders waren atheïst. Ze woonden in Warder, toen nog een aparte gemeente. Ik heb thuis een Oosthoek's encyclopaedie uit die tijd en daar staat: "Warder, Ned. gem. in de prov. N.-Holl. (Zeevang), tussen Purmerend en Hoorn, langs het IJsselmeer; opp.: 838 ha; aantal inw.: 551 (1952); 72% Ned. Herv., 2% R.K., 1,5% Geref. en 20,5% zonder kerkgen. (1947). De bodem bestaat uit kleigrond, in gebruik als weiland (1947: 741 ha) voor veeteelt en pluimveehouderij." Oosthoek was goed op de hoogte.

Opa moest om in leven te blijven meer doen dan koeien melken en eieren verkopen. Hij was de hooi-stekker van het dorp. Met een grote lans waarin een thermometer was ingebouwd ging hij langs de hooimijten en controleerde hij of er geen sprake was van hooibroei, veelvuldig oorzaak van brand. En hij was de man die in het dorp voor iedereen de zeis weer scherp maakte met de hamer. Hooien, dat weet ik ook nog. En dat ik als het hooi binnengehaald kon worden boven op

het hooi op de paard- en wagen mocht zitten.

Mijn opa kwam uit een nest van zestien kinderen. Niet dat ze allemaal overleefden, maar sommigen leefden wel heel lang. Hij had een zuster van over de honderd, in Purmerend, en die ging er prat op dat ze eerder lid geworden was van de SDAP dan de ourwe Drees. Oma hield het ook lang vol. Toen ze veertig jaar getrouwd waren was er feest. Je zag er alle oorns en tantes, neven en nichten; en de fanfare. Hetzelfde gebeurde tien jaar later, en weer tien jaar later nog een keer. Zelfs het zeventig jarig huwelijks feest hebben ze gevierd. Maar toen hadden ze alle twee al last van geheugenverlies op een manier die onderling compensatie mogelijk maakte. Hij wist niets meer van lang geleden en zij niets meer van kort geleden. Met zijn hulp kreeg je van haar dan toch maar één koekje. Toen-ie nog beter op de hoogte was van vroeger vertelde mijn opa over zijn tijd in Leiden. Ja, die stad kende-nie wel. Hij was er in dienst geweest, de Doelenkazerne, 1908, en in de mobilisatietijd van de eerste wereldoorlog; paardenvolk. Hij moest niets hebben van dat militaire gedoe en had het altijd over 'de oppergod-majoor'. Hij lag in Leiden toen de nieuwe Wilhelminabrug werd gebouwd en in gebruik genomen. Ik heb die groene ophaalbrug weer zien verdwijnen. Hij werd vervangen door de nieuwe Wilhelminabrug. ●

Buurtberichten

Familieberichten en verhuisberichten kunnen worden gestuurd naar: Redactie Raadsheer, p.a. Fagelstraat 16, 2334 AZ Leiden.

Geboren

Op 28 juni werd Frederik Johan Gregor geboren, zoon van Jan en Edith Veldman-Reijnen, Johan de Wittstraat 53

Geboren

Op zaterdag 25 september werd Iris Willemijn geboren, zusje van Anne-Floor en Jurrian, dochter van Karen Verbeek en Joost de Kanter, Van Oldenbarneveltstraat 46.

Overleden

Op 30 mei overleed op negentachtigjarige leeftijd mevrouw Maria Anthonia Spoor-de Groot, weduwe van Dirk Spoor, uit de Johan de Wittstraat 16. Zij woonde al zeer lang in de buurt en was tijdens de oorlog met haar echtgenoot actief in het verzet.

Overleden

Mevrouw S. Borger - de Boer, Johan de Wittstraat 25, overleed op 11 oktober. Zij werd 92 jaar.

Zie een interview met mw. Borger elders in deze krant, dat kort voor haar overlijden werd afgenomen.

Nieuwe bewoners

Begin augustus zijn in onze buurt komen wonen: Arthur Tan (informatiedeskundige) en Heleen van Erp (verpleegkundige) met hun zoontje Daniël, Van Oldenbarneveltstraat 30.

Verhuisd

Meike Goossens, Remmelt Veen, Bertram en Marijn, Van Oldenbarneveltstraat 39, zijn per 1 september verhuisd naar Groningen.

Verhuisd

Op 30 september zijn Elly Bakker en Wim Schouten vertrokken uit de Johan de Wittstraat 51. Vanaf eind oktober wonen zij in de Jac.P. Thijsselaan 12, 2341 PC Oegstgeest. Telefoon: (071) 517 15 44.

Prikbord

• Help! Ik zoek een hulp!

Wie weet een goede en betrouwbare hulp die nog één ochtend (liefst vier uur) beschikbaar is. Beloning voor tipgever: een mooie bos bloemen. Reacties graag naar: Fransje Hardeman, Johan de Wittstraat 58, tel. 515 31 91.

• Kinderopvang gezocht

Jong echtpaar, woonachtig in de Raadsherenbuurt, is op zoek naar een lieve mevrouw die op de baby wil passen. Vanaf begin oktober, drie dagen per week. Voor nadere details kunt u ons bellen: tel. 517 06 17.

• Ter overname aangeboden

Programmeerbare kamerthermostaat voor de CV, Honeywell Chronotherm III, 8 jaar oud, inclusief montagevoorschrift en gebruiksaanwijzing. Te bevragen bij Johanniek van der Molen, Fagelstraat 16, tel. 515 71 35.

• Ter overname aangeboden

Afzuigkap, Bauknecht, wit. TL-buis met armatuur, plm. 90 centrimeter. Te bevragen: Van Oldenbarneveltstraat 28, tel. 517 21 76.

